

อยู่เย็น

จดหมายข่าวเพื่อเผยแพร่ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

GREEN AND HAPPINESS

เป็นสุข

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1

เดือน มกราคม – มีนาคม 2559

สวัสดีค่ะ

จดหมายข่าวอยู่เย็นเป็นสุข รายไตรมาสฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ จัดทำขึ้น เพื่อเผยแพร่ “ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” ที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือวัดความสุขของคนไทย ซึ่งเป็นผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาประเทศตาม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระยะ 5 ปี ตั้งแต่ฉบับที่ 10 จนถึงแผนปัจจุบันคือฉบับที่ 11 และปีนี้เป็นปีสุดท้ายของแผนแล้วค่ะ

ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขฯ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) การมีสุขภาวะ 2) ครอบครัวอบอุ่น 3) ชุมชนเข้มแข็ง 4) เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม 5) สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล และ 6) สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล ซึ่งมีแผนภาพแสดงไว้ในเล่มด้วยค่ะ สำหรับจดหมาย ข่าวฉบับนี้ จะขอนำเสนอ 2 องค์ประกอบแรก คือ การมีสุขภาวะ และ ครอบครัวอบอุ่น ก่อนนะค่ะ สำหรับองค์ประกอบที่เหลือ จะนำเสนอใน ฉบับต่อไปค่ะ

พบกันใหม่ฉบับหน้าค่ะ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ยกเครื่องเรื่องการศึกษาไทย

ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขของสังคมไทยชี้ให้เห็นว่า สุขภาวะของคนไทยในด้านการเรียนรู้ คุณภาพการศึกษายังเป็นประเด็นท้าทายที่สำคัญ เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสำคัญยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ยังมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยเด็กและเยาวชนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีกว่าสามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้สูงกว่าคนที่มาจากครอบครัวที่เสียเปรียบทางฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม จดหมายข่าวอยู่เย็นเป็นสุขฉบับนี้จึงขอนำเสนอแนวคิดของ **นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ** ในเรื่องการพัฒนาการศึกษาของไทย

การลงทุนด้านการศึกษาในเด็กเล็กให้ผลตอบแทนสูงที่สุด

นพ.ธีระเกียรติฯ เห็นว่า การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์นั้น หากลงทุนในช่วงอายุที่ยังน้อย ยิ่งได้ผลตอบแทนสูง เนื่องจากในช่วงวัยเด็กเล็กมากๆ เป็นช่วงเวลาสำคัญที่สุดที่จะได้เรียนรู้ทักษะในการดำรงชีวิต และทักษะทางสังคม รวมทั้งเป็นช่วงที่สมองของเด็กกำลัง

พัฒนามากที่สุด โดยเฉพาะการลงทุนในด้านการศึกษาก่อนวัยเรียน (Pre-school Education) จะส่งผลดีอย่างมากต่อเศรษฐกิจในระยะยาว ดังที่นักเศรษฐศาสตร์รางวัลโนเบล James Heckman ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยปี 2549 ว่า ผลตอบแทนจากการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ในช่วงอายุน้อย จะให้ผลตอบแทนสูงที่สุด และผลตอบแทนจะลดลงเรื่อยๆ เมื่อลงทุนในช่วงอายุที่มากขึ้น ดังนั้น การลงทุนในช่วงอายุที่มากขึ้นจะไม่สามารถชดเชยการลงทุนในช่วงอายุน้อยๆ ได้

“การลงทุนในทรัพยากรมนุษย์ช่วงก่อนวัยเรียนหรือระดับอนุบาลนั้น ได้เคยมีการคำนวณไว้ว่า ผลตอบแทนที่ได้จากคนที่เข้าเรียนในระดับอนุบาลจะมากกว่าคนที่ไม่เข้าเรียนในระดับอนุบาลประมาณ 3 แสนเหรียญสหรัฐ เนื่องจากคนที่เข้าเรียนอนุบาลในที่สุดจะมีการศึกษาสูงกว่า ได้งานดีกว่า เงินเดือนมากกว่า ติดคุกน้อยกว่า และสุขภาพดีกว่าคนที่ไม่ได้รับการศึกษาระดับอนุบาล นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาผลตอบแทนจากโครงการ Perry Preschool Program ในสหรัฐอเมริกา เป็นโครงการให้ความช่วยเหลือแก่คนจนด้านการศึกษาระดับอนุบาล ซึ่งมีต้นทุนต่อคน 16,514 เหรียญสหรัฐ แต่ได้ผลตอบแทนต่อคนถึง 127,813 เหรียญสหรัฐ มากกว่าเงินลงทุนถึง 8.74 เท่า”

การเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษา ก่อนวัยเรียนช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

เนื่องจากคนที่ได้รับการศึกษาในช่วงก่อนวัยเรียนจะสามารถทำรายได้มากกว่า การศึกษาก่อนวัยเรียนจึงสามารถทำให้คนเหล่านี้สามารถหลุดพ้นจากความยากจนได้ด้วย งานวิจัยของ Patrice Engle ในปี 2554 พบว่า หากมีการลงทุนให้เด็กสามารถเข้ารับการศึกษาระดับก่อนวัยเรียนได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น จะทำให้ความแตกต่างของระดับการศึกษาระหว่างคนรวยกับคนจนลดลง โดยคนจนจะจบการศึกษาสูงขึ้น แต่หากคนจนไม่มีโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาก่อนวัยเรียน ความจนจะถูกส่งต่อไปจนถึงรุ่นลูก หรือกรณีในประเทศสหรัฐอเมริกา การศึกษามีราคาแพง คนจนส่วนใหญ่จึงไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียน ส่งผลให้ความจนถูกส่งต่อไปถึงรุ่นลูก การเลื่อนสถานะทางสังคมเป็นไปได้ยาก ความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยและคนจนจึงสูงขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น การเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการศึกษาก่อนวัยเรียนสำหรับคนยากจน เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสได้รับการศึกษาก่อนวัยเรียนอย่างเท่าเทียมกัน จะทำให้มีการเลื่อนสถานะทางสังคม (Social Mobility) มากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคมได้

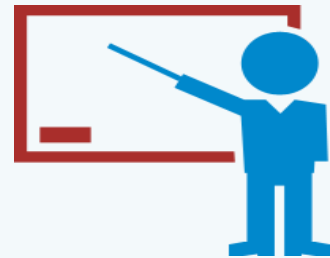
“ผมอยากให้รัฐบาลชุดนี้ลงทุนในเรื่องการศึกษา ก่อนวัยเรียน ในระดับอนุบาล (3-6 ปี) ควรมีการคำนวณค่าใช้จ่ายในการขยายการศึกษาภาคบังคับเพิ่มอีก 3 ปี โดยเพิ่มให้ครอบคลุมการศึกษาในระดับอนุบาลว่าต้องใช้งบประมาณอีกเท่าไร ประเทศสามารถจ่ายได้หรือไม่ ซึ่งจะทำให้ทราบด้วยว่า จะช่วยให้ประชาชนสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาในระดับอนุบาลให้แก่บุตรหลานของตนเอง และทำให้มีรายได้มากขึ้นเท่าไร ยิ่งไปกว่านั้น หากสามารถลงทุนกับเด็กในช่วง 0-3 ปีได้จะยิ่งดีมากขึ้นไปอีก โดยลงทุนส่งเสริมให้การเลี้ยงดูเด็กเล็กมีคุณภาพดีขึ้น หากแม่ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกเองได้ สามารถให้เป็นผู้เลี้ยงดู ให้แม่สามารถนำไปแลกเป็นเงินเพื่อนำไปให้ผู้เลี้ยงดูเด็กได้”

โครงสร้างที่ดีเป็นขั้นแรก คุณภาพเป็นขั้นต่อไป

นพ.ธีรเกียรติฯ กล่าวทิ้งท้ายว่า การพัฒนาการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่รัฐมีทรัพยากรหรืองบประมาณที่จำกัดนั้น ขั้นแรกจะต้องลงทุนเพื่อให้มีโครงสร้างที่ดี

สำหรับประเทศในการเลี้ยงดูเด็กก่อน โดยการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะการศึกษา ก่อนวัยเรียน พร้อมไปกับการลงทุนด้านสาธารณสุข โภชนาการ สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย จากนั้นจึงพัฒนาในเรื่องคุณภาพหรือเนื้อหาของการศึกษาเป็นขั้นต่อไป อย่างไรก็ตาม หากในระยะแรกมีภาคส่วนใดสามารถพัฒนาเรื่องคุณภาพเนื้อหา หรือมีรูปแบบการพัฒนาที่ดีกว่าได้ก็จะเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากจะทำให้การศึกษาของประเทศได้รับการพัฒนา และจะส่งผลดีต่อประเทศในระยะยาวในที่สุด

เด็ก...เหยื่อของปัญหาครอบครัว

ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็ก ซึ่งอยู่ในความดูแลของครอบครัวเป็นหลัก นับว่าเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงสภาวะของความอบอุ่นในครอบครัวได้เป็นอย่างดี จดหมายข่าวอยู่เย็นเป็นสุขฉบับนี้ จึงขอแนะนำความเห็นของ **คุณมนตรี สันทวิชย์ หรือครูย่น เลขานุการมูลนิธิคุ้มครองเด็ก** ในเรื่องปัญหาของเด็กที่สะท้อนถึงปัญหาครอบครัวไทยได้อย่างน่าสนใจ

เด็กกับความรุนแรง ปัญหาที่หยั่งรากลึกในสังคมไทย

ครูย่นได้กล่าวถึงสถานการณ์ปัญหาเด็กในปัจจุบันว่า มีเด็กที่ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเพิ่มสูงขึ้น โดยแบ่งได้เป็นสองประเภทใหญ่ๆ ได้แก่ เด็กที่ได้รับความรุนแรงโดยตรง และเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีความรุนแรง ได้เห็นความรุนแรงในครอบครัว ชุมชน โดยเฉพาะในสังคมที่ไม่ได้อยู่ในเขตเมืองหรือเทศบาล จะทำให้เด็กได้สัมผัสรับรู้ และซึมซับความรุนแรง จนส่งผลทำให้มองความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ ซึ่งกลายเป็นปัญหาต่อเนื่องในสังคม

“ปัจจุบัน การที่เด็กได้รับความรุนแรงโดยตรงเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงมาก เพราะความรุนแรงมีหลายรูปแบบที่เห็นได้ชัด คือ เด็กเกิดบาดเจ็บแผล ป่วย พิการ หรือเสียชีวิต กลไกที่จะเข้าไปบำบัดดูแลในขณะนี้กลายเป็นเรื่องของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นเรื่องยากเด็กที่จะเดินไปรักษาเอง

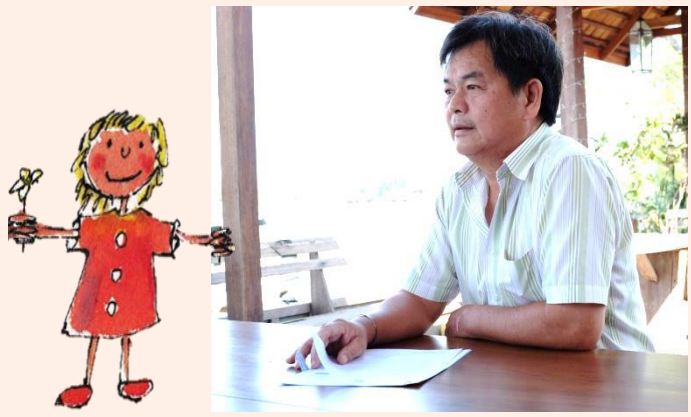
คนข้างนอกก็ไม่ว่าเด็กโดนอะไรมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัฒนธรรมสังคมเมือง ยิ่งทำให้เด็กถูกกำแพงกันจากความช่วยเหลือมาก ไม่เหมือนกับสังคมชนบท”

ครูยุ่น กล่าวว่า ปัจจุบันปัญหาความรุนแรงในเด็กซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ควรให้ความสำคัญคือ การที่เด็กกระทำกับเด็กด้วยกันเอง เนื่องจากมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากผู้ใหญ่กระทำทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ต้องเปลี่ยนความคิดให้กับเด็กว่า การไม่ทำให้อื่นเดือดร้อนเป็นความสุข ความภูมิใจ ได้รับการยอมรับมากกว่า

การแก้ปัญหาที่ได้ผล ต้องพาเด็กออกมาจากสถานการณ์ตรงนั้นก่อน

การที่สังคมเห็นว่า ความรุนแรงเป็นเรื่องปกติ และไม่มีใครกล้าพอที่จะดำเนินการอะไร ทำให้ขาดกลไกการเฝ้าระวังเด็กมีโอกาสสัมผัสกับความรุนแรงได้ง่าย และเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ ซึ่งปัจจุบันในสังคมเมืองได้มี พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก ซึ่งกฎหมายได้ให้อำนาจกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่จากกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้ทันที

“ในสังคมเมือง คอนโดหรือหมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ก็มีนิติบุคคลที่คอยดูแลอยู่ แต่ปัญหาย่อยๆ รู้ แต่ไม่ทำอะไร คิดว่าไม่ใช่หน้าที่ ซึ่งจริงๆ แล้วอาจจะไม่ต้องลงมือช่วยเอง แต่ก็สามารถที่จะประสานกับผู้ที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ และควรเน้นประโยชน์สูงสุดของผู้ที่เป็นเหยื่อ การไปเน้นที่ตัวคดีไม่ได้ทำให้เด็กเกิดประโยชน์ ควรให้เด็กพ้นจากสถานการณ์ตอนนั้นเป็นอันดับแรกมากกว่า การระงับเหตุด้วยกระบวนการแพ่งเท่านั้น ควรมีขั้นตอนของมันอยู่ว่าเด็กควรจะอยู่ตรงไหนที่เป็นประโยชน์ต่อตัวเด็กสูงสุด”

ครูยุ่นได้ให้ความเห็นว่า ปัญหาความรุนแรงในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มดีขึ้น หากพิจารณาปัญหาโสเภณีเด็กตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่า โสเภณีเด็กที่เป็นชาวเขา และเด็กที่มีอายุน้อยเริ่มมีจำนวนน้อยลง อาจเป็นเพราะกฎหมายที่เข้มงวด การรณรงค์ต่อต้าน และการไม่ยอมรับจากสังคมที่รุนแรงมากขึ้น ทำให้สถานการณ์ปัญหาดีขึ้น อีกทั้งการใช้แรงงานเด็กในโรงงาน หรือในภาคการประมง เริ่มมีจำนวนน้อยลง เนื่องจากสังคมเริ่มปฏิเสธและเกิดการจับตามองทั้งในและต่างประเทศ

ชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแล เป็นวิธีเข้าถึงปัญหาได้มากที่สุด

ครูยุ่นกล่าวว่า กลไกการเฝ้าระวังดูแลปัญหาเด็กในชุมชนควรมีขนาดเล็ก แบ่งเป็นระดับหมู่บ้าน ตำบล หรือเขตเทศบาล เพื่อสามารถเฝ้าระวังได้ง่าย ทั้งเรื่องเด็ก และยาเสพติด อีกทั้ง ถ้าทุกฝ่ายมีการประสานร่วมมือกัน โดยเฉพาะท้องถิ่นกับโรงเรียน จะทำให้เด็กได้รับความช่วยเหลือได้มากขึ้น

บประมาณที่ลงไปก็จะไปถึงโดยตรง

ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาคความรุนแรงในเด็กที่มีประสิทธิภาพ จะต้องเกิดจากความร่วมมือกันของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ในระดับครอบครัวที่อบอุ่น เป็นเหมือนภูมิคุ้มกันให้กับเด็กจากสภาพแวดล้อมภายนอก โรงเรียนที่สามารถบำบัดและแก้ไขปัญหาดังๆ รวมทั้ง การจับตามองจากทั้งผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับความช่วยเหลือ และผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง สิ่งเหล่านี้จะเป็นกลไกที่สามารถป้องกันเด็กจากการถูกกระทำรุนแรง ทำให้เด็กๆ ทุกๆ คนสามารถเติบโตขึ้นเป็นกำลังที่สำคัญของสังคมต่อไป

สุขภาพ...ต้องดีทั้งกาย ใจ และสติปัญญา

สุขภาพ คือ การมีสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่ดี และมีสติปัญญา ในระดับคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ และไม่ถูกหลอกหรือชักจูงจากบุคคลอื่นได้ง่าย

สุขภาพโดยรวมของคนไทยดีขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้พัฒนาดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยขึ้นในปี 2550 ได้กำหนดให้องค์ประกอบด้านการมีสุขภาพเป็นองค์ประกอบแรกจากทั้งหมด 6 องค์ประกอบ ซึ่งในระยะ 3 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2555-2557) พบว่า คนไทยมีสุขภาพดีขึ้นจากการพัฒนาคุณธรรม สติปัญญา และใฝ่รู้ และมีสุขภาพจิตที่ดี แต่ยังมีผู้ป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ และคุณภาพการเรียนรู้ยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข โดยในภาพรวมดัชนีการมีสุขภาพปรับตัวเพิ่มจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.82 ในปี 2557 เนื่องจากคนไทยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มขึ้น และเด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น

สุขภาพกายแม้จะแข็งแรงขึ้น แต่กลับป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้เพิ่มขึ้น

สัดส่วนคนไทยที่มีสุขภาพกายและจิตใจดีเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 61.85 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 63.50 ในปี 2557 เนื่องจากคนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง แต่ปัจจุบันวิถีชีวิตที่ต้องรีบเร่งทำให้คนไทยใส่ใจสุขภาพน้อยลง ส่งผลให้อัตราการเจ็บป่วยของคนไทยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ และมะเร็งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อาทิ อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงเพิ่มขึ้นจาก 1,245.56 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 1,621.72 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2556 อัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานเพิ่มขึ้น

จาก 1,050.10 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 1,081.25 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2556

คนไทยมีสภาพจิตใจที่เข้มแข็งขึ้น

ส่วนสุขภาพจิตของคนไทยอยู่ในเกณฑ์ที่ดี อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของคนไทยลดลงจาก 6.20 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 6.07 คนในปี 2557 เนื่องมาจากการเฝ้าระวังและร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริม ป้องกัน บำบัด และฟื้นฟูสุขภาพจิตให้กับประชาชน อาทิ โครงการทูปิ่นมเบอร์วัน คลินิกซึมเศร้า ศูนย์สุขภาพจิต ศูนย์เพื่อใจวัยรุ่น บริการสายด่วนสุขภาพจิต 1667 และ 1323 ตลอด 24 ชั่วโมง

สัดส่วนจำนวนคดีอาญาต่อประชากรแสนคนมีแนวโน้มลดลง โดยลดลงจาก 170.67 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เหลือ 154.99 คดีในปี 2557 เฉลี่ยลดลงร้อยละ 2.14 ต่อปี เป็นผลจากคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีที่ที่น่าสนใจ อาทิ ปล้นโจรกรรม ฉ้อโกง และลักขโมยมีสัดส่วนลดลง เป็นผลจากการดำเนินงานของภาครัฐและภาคีที่เกี่ยวข้องในการดูแลและป้องกันความปลอดภัยให้กับประชาชน อาทิ โครงการของหายได้คืน โครงการฝากบ้านไว้กับตำรวจ การติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในที่สาธารณะ

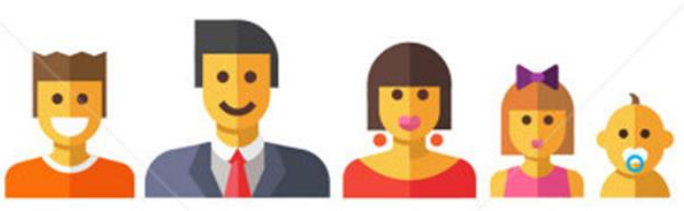
คุณภาพการศึกษาต้องปรับปรุงเพื่อยกระดับสุขภาพด้านสติปัญญา

เด็กและเยาวชน ได้รับโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีความรู้ในระดับ “คิดเป็น ทำเป็น” เพิ่มขึ้น ในภาพรวมผู้ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นระดับที่สามารถอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ และคำนวณ ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 47.36 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 49.63 ในปี 2557 อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษาของไทยยังอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 พิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสำคัญ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ โดยคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 35.54 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 35.15 ในปี 2556 และลดลงเหลือร้อยละ 31.04 ในปี 2557 ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีคะแนนต่ำที่สุด ส่วนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงที่สุด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ครอบครัว...พื้นฐานของความสุข

ครอบครัวอบอุ่น เป็นคำที่มีความหมายมากกว่า การที่สมาชิกของครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา แต่หมายรวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีความรัก ความเข้าใจ และความสุขของคนในครอบครัวด้วย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้เห็นความสำคัญของครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานของความสุขของมนุษย์ จึงได้พัฒนา “ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย” ขึ้น เพื่อประเมินความสุขของคนไทย และมีเรื่อง “ครอบครัวอบอุ่น” เป็น 1 ใน 6 องค์ประกอบหลัก โดยให้ความสำคัญกับประเด็นบทบาทหน้าที่ของครอบครัว สัมพันธภาพในครอบครัว และการพึ่งพิงตนเอง ซึ่งผลจากการประเมินล่าสุดในปี 2558 ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวในสังคมไทยมีความอบอุ่นลดลง จากร้อยละ 68.31 ในปี 2556 เป็น 65.60 ในปี 2557

ครอบครัวไทยมีสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตเพียงพอ

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดตัวชี้วัดต่างๆ พบว่า สมาชิกครอบครัวสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้มากขึ้น โดยร้อยละของครัวเรือนที่มีสมาชิกที่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมดของครัวเรือนเท่ากับ 1:2 ต่อครัวเรือนทั้งหมดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี 2554 โดยในปี 2557 อยู่ที่ร้อยละ 75.29 ส่งผลให้ครัวเรือนมีรายได้ไว้สำหรับใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น และร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่ารายจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 67.13 ในปี 2557 ขณะที่ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของครอบครัวดีขึ้น อาทิ ครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ความสัมพันธ์ในครอบครัวไทยเปราะบาง

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าครอบครัวจะมีรายได้และปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างเพียงพอ แต่กลับมีความมั่นคงน้อยลง โดยในทางกายภาพ จะเห็นได้จากสัดส่วนครัวเรือนที่มีบ้านเป็นของตนเองลดลงเหลือเพียงร้อยละ 73.63 ในปี 2557 จากร้อยละ 77.55 ในปี 2551 สำหรับในด้านจิตใจ คนในครอบครัวได้รับการเอาใจใส่น้อยลง สังเกตได้จากอัตราคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมีแนวโน้มสูงขึ้นเป็น 4.38 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคน ซึ่งเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่ขาดความอบอุ่นเนื่องจากครอบครัวแยกกันอยู่ ซึ่งครอบครัวประเภทนี้มีแนวโน้มสูงขึ้นตามอัตราการหย่าร้างของคู่สมรสที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตั้งแต่ปี 2551

ผู้สูงอายุถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพังมากขึ้น

ในด้านผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุในสังคมไทยอยู่ตามลำพังมากขึ้น โดยผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.64 ในปี 2555 เป็น 7.78 ในปี 2557 รวมทั้งครอบครัวที่อยู่รวมกันเป็นครอบครัวขยายมีแนวโน้มลดลง ประกอบกับการกลายเป็นสังคมเมืองมากขึ้น การหลั่งไหลเข้ามาทำงานในเมืองหลวงเพื่อรายได้ที่ดีกว่า ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกทิ้งให้อยู่ตามลำพัง จากตัวชี้วัดต่างๆ ที่กล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีความเป็นปัจเจกชนมากขึ้น สมาชิกในครอบครัวไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่เท่าที่ควร และสัมพันธภาพในครอบครัวมีความสั่นคลอนอย่างชัดเจน

การสร้างครอบครัวให้อบอุ่น นอกจากเป็นหน้าที่ของคนทุกคนที่จะต้องช่วยกันแล้ว หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือ เพื่อร่วมกันบำบัด “ครอบครัวที่อึกเสบ” ให้กลายเป็น “ครอบครัวที่อบอุ่น” โดยเร็ว 😊

ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

การมีจิตสำนึกประชาธิปไตย

ดัชนีประชาธิปไตย

--> 53.90%

สังคมที่มีธรรมาภิบาล

ดัชนีวัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชัน

--> 76.00%

ความสมานฉันท์ทางสังคม

เรื่องร้องเรียนด้านสิทธิมนุษยชนและการคุ้มครองผู้บริโภค --> 47.31%

สุขภาพกายและจิตดี

อัตราการเจ็บป่วย

--> 56.74%

อายุขัยเฉลี่ยเมื่อแรกเกิด

--> 94.45%

อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ

--> 39.30%

การมีคุณธรรมและสติปัญญาและใฝ่รู้

อัตราจำนวนคดีอาญา

--> 100%

อัตราการเรียนรู้

--> 82.72%

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

--> 63.71%

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

อัตราจำนวนคดีอาชญากรรม

--> 100%

อัตราคดียาเสพติด

--> 31.86%

สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดี

ปริมาณการปล่อยก๊าซ CO₂ ต่อหัว

--> 65.57%

แหล่งน้ำที่มีคุณภาพพอใช้ขึ้นไป

--> 78.00%

ของเสียที่ได้รับการบำบัดอย่างถูกต้อง

--> 42.86%

อากาศที่มีค่า PM10 เกินมาตรฐาน

--> 29.23%

ระบบนิเวศสมดุล

ปริมาณสัตว์น้ำเศรษฐกิจในอ่าวไทย

--> 59.99%

ร้อยละของพื้นที่ป่าไม้

--> 79.05%

ร้อยละของน้ำใต้ดินที่นำมาใช้

--> 93.29%

การมีสัมมาชีพ

อัตราการว่างงาน

--> 100%

สัดส่วนของแรงงานที่ได้รับสวัสดิการ

--> 69.24%

เศรษฐกิจเข้มแข็ง

สัดส่วนอุปสงค์ในประเทศ

--> 82.79%

อัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

--> 49.99%

อัตราเงินเฟ้อ

--> 63.00%

ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ

สัดส่วนคนยากจน

--> 85.47%

สัดส่วนรายได้ของประชากรรายที่ต่ำสุดต่อจนที่สูงสุด --> 79.10%

บทบาทหน้าที่ของครอบครัว

อัตราเด็กและเยาวชน

--> 72.60%

ร้อยละของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว

--> 49.22%

สัดส่วนของครัวเรือนที่ภาระของผู้ที่

หารายได้เลี้ยงครอบครัวไม่เกินอัตรา 1: 2

--> 75.29%

สัมพันธภาพในครอบครัว

อัตราการจดทะเบียนหย่า

--> 44.77%

สัดส่วนของครอบครัวขยาย

--> 69.60%

การพึ่งพิงตนเอง

ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า

ร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่า

--> 67.13%

รายจ่ายร้อยละ 10 ขึ้นไป

--> 73.63%

สัดส่วนของครัวเรือนที่มีบ้านเป็นของตนเอง

--> 80.96%

สัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ในครัวเรือน

--> 80.96%

ชุมชนพึ่งพิงตนเองได้

สัดส่วนความมีเสถียรภาพทางการเงิน

--> 53.70%

สัดส่วนของหมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชน

--> 100.00%

ชุมชนเกื้อกูลกัน

สัดส่วนครัวเรือนที่มีคนในครัวเรือน

เป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่มีการจัดสวัสดิการ

--> 100%

ระดับดีมาก
90 - 100 %

ระดับดี
80 - 89.9 %

ระดับปานกลาง
70 - 79 %

ระดับต้องปรับปรุง
60 - 69.9 %

ระดับต้องเร่งแก้ไข
≤ 59.9 %